

Carl Berglöf
Energisystem
0701 64 44 46
carl.berglöf@energiforetagen.se

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
cc: angelica.hage@regeringskansliet.se;
susanne.gerland@regeringskansliet.se
KN2023/01921

Remissvar avseende regeringens promemoria "Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg"

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Energiföretagen Sverige tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter i rubricerat ärende.

Ärendet

Regeringen förslår att miljöbalkens 17 kap 6a § upphävs. Förslaget innebär att regeringen tillåts ge tillåtlighet till nya kärnkraftsreaktorer även om antalet kärnkraftsreaktorer i landet överskrider tio till antalet. Ändringen medför också att regeringen tillåts ge tillåtlighet till reaktorer på nya platser utöver befintliga förläggningsplatser för kärnkraft.

Övriga regelverk kopplade till strålsäkerhet eller miljötillstånd påverkas ej av den föreslagna förändringen.

Yttrande

Energiföretagen Sverige stödjer förslaget enligt promemorian, men påpekar samtidigt att ytterligare förändringar av miljöbalken är nödvändiga.

Motiv till Energiföretagen Sveriges ställningstagande

En stor utbyggnad av elproduktionen väntas

Sverige står inför en mycket stor utmaning att möta ett växande behov av tillkommande elanvändning för att klara klimatmålet till 2045. För att möta detta ökande elbehov är Energiföretagens bedömning att det krävs tillgång till alla fossilfria alternativ, däribland ny kärnkraft.

Den aktuella paragrafen i miljöbalken tillkom för att möjliggöra ett kontrollerat generationsskifte inom svensk kärnkraft, dvs en möjlighet att långsiktigt upprätthålla en elproduktion från maximalt tio storskaliga reaktorer. Med de elektrifieringsplaner som aviserats inom ramen för Fossilfritt Sverige står det dock klart att elproduktionen i Sverige behöver stärkas väsentligt. Därför utgör rådande produktionsram en onödig begränsning avseende antal reaktorer och deras placering.

Lagstiftningen behöver möjliggöra modern teknik

Teknikutvecklingen inom kärnkraftsområdet talar för att det kan bli aktuellt att uppföra flera små reaktorer som komplement till storskalig kärnkraft. Miljöbalkens begränsning i antal reaktorer utgör därför ett hinder för en utveckling mot småskalig kärnkraft.

De småskaliga reaktorerna kan i högre grad än storskaliga reaktorer nyttjas för andra ändamål än elproduktion, såsom leverans av högt tempererad ånga till industrier, fjärrvärme, vätgas eller avsaltat vatten. Sådana behov finns i regel på andra platser i landet än vid just de befintliga kärnkraftverken. För att möjliggöra dessa nya tillämpningsområden som den småskaliga kärnkraften kan erbjuda är det välkommet att denna lagändring genomförs. På så vis anpassas regelverket i ett första steg för att möjliggöra modern teknik med stor potential för att bidra till nettonollutsläpp till 2045.

En rättvis och lättillgänglig marknad

Energiföretagen anser att förslaget är en nödvändig åtgärd för att uppnå en rättvis och mer lättillgänglig elmarknad för alla aktörer som vill investera i elproduktion i form av kärnkraft. Förslaget ligger väl i linje med elmarknadsdirektivets (2019/944) regler om eliminering av otillbörliga hinder för marknadstillträde samt icke-diskriminering (artikel 3 och artikel 8.1).

Förslaget är också ur ett försörjningstrygghetsperspektiv i linje med elmarknadsförordningens (2019/943) artikel 20.3.a om att undanröja lagstiftningsmässiga snedvridningar som kan bidra till resurstillräcklighetsproblem (elbrist).

Fler ändringar i miljöbalken krävs

Energiföretagen Sverige anser att den föreslagna ändringen av miljöbalken är ett bra första steg, men ytterligare förändringar krävs för att i högre grad möjliggöra de stora industriprojekt och utbyggnad av elproduktion, elnät och annan infrastruktur som krävs för den stora klimatomställningen. Specifikt för kärnkraft pågår en utredning där förändringar i miljöbalken har föreslagits (regeringsuppdrag M2022/01731). En viktig aspekt som lyfts i den första delrapporten från Strålsäkerhetsmyndigheten i regeringens uppdraget är den dubbelprövning som sker av ärenden som rör kärnteknisk verksamhet. Ärenden bör bättre separeras avseende kärntekniklagen och miljöbalken så att dubbelprövning kan undvikas.

Energiföretagen Sverige eftersöker generellt tydligare regler och ansvar, högre förutsägbarhet och kortare tillståndsprocesser. I dessa avseenden är miljöbalken en central lagstiftning i det omfattande arbete som nu påbörjas.

Åsa Pettersson, vd

Energiföretagen Sverige